

[Ny uttalelse](#)[Last ned uttalelse](#)

Status

Innsendt til Utdanningsdirektoratet

Innsendt og bekreftet av instansen via: einar@pbl.no

Innsendt av

Einar Brunnes

Innsendt dato

13. november 2019

På vegne av

Private Barnehagers Landsforbund

Målgruppe

Organisasjon

Frist for uttalelse

13. november 2019

Publisert dato

2. oktober 2019

Vår referanse

2019/10567

Rapportering av barn i private barnehager - forslag til endring i forskrift om tilskudd til private barnehager § 12

1. Innledning

Utdanningsdirektoratet sender her på høring forslag til endring i forskrift om tilskudd til private barnehager § 12. Endringen innebærer en absolutt dato – 15. januar – for når barn senest må ha avtalt oppstart i en privat barnehage for å kunne rapporteres i årsrapporteringen i BASIL.

Våre høringer er åpne for alle, og alle som ønsker det kan svare på høringen. Vi tar sikte på at endringen trer i kraft før jul 2019, slik at den vil gjelde for 2019-årsrapporteringen i BASIL. Dette fører til at det blir en relativt kort høringsfrist.

Høringsfristen er 13 november.

2. Bakgrunnen for høringen

Hvert år rapporterer private barnehager barnetallet i barnehagen per 15. desember. Rapporteringen er regulert i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 12. Formålet med rapporteringen er at den skal danne grunnlaget for tildelingen av tilskudd gjennom tilskuddsåret.

I forbindelse med BASIL-rapporteringen 15. desember 2018 mottok Utdanningsdirektoratet uvanlig mange henvendelser med spørsmål om rapportering av barn. Spørsmålene var primært knyttet til om private barnehager kan rapportere barn med avtalt oppstart etter 15. desember, typisk i januar. Bestemmelsen har blitt tolket slik at det er en viss fleksibilitet i hvilke barn som kan rapporteres 15. desember, dersom det er avtalt oppstart i løpet av relativt kort tid. Ettersom det var svært mange spørsmål om dette, er det grunn til å tro at barnehager og kommuner opplevde regelverket som uklart og at rapporteringen ble praktisert noe ulikt.

Fordi rapporteringen danner grunnlag for tildeling av tilskudd gjennom tilskuddsåret bør barnetallet som rapporteres i størst mulig grad representere aktiviteten i barnehagen gjennom året.

Alstahaug tingrett avsa 28. januar 2019 en dom der det ble slått fast at det ikke var rom for å rapportere barn som ikke er i barnehagen 15. desember.

Utdanningsdirektoratet mener at det er flere hensyn som taler for en viss fleksibilitet i rapporteringen utover 15. desember. Samtidig ser vi behovet for at regelverket klart og entydig angir hvilke barn en privat barnehage kan rapportere i årsmelding i BASIL. Rapporteringen brukes også til statistikk, og av hensyn til å få denne riktig bør rapporteringen fra alle barnehager være lik.

Utdanningsdirektoratet har vært i dialog med Kunnskapsdepartementet om problemstillingen, og på bakgrunn av dette ga departementet direktoratet i oppdrag^[1] å utrede og foreslå endringer i forskrift om tilskudd til private barnehager.

3. Gjeldende rett

Kommunens plikt til å yte tilskudd til private barnehager er slått fast i barnehageloven § 14 og er nærmere regulert i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager. Kommunen beregner tilskuddet utfra utgiftene per heltidsplass i egne kommunale barnehager. Derfor må kommunen ha kunnskap om de totale utgiftene og barnetallet i sine barnehager.

De private barnehagene får tilskudd per barn. Det er derfor av betydning for det totale tilskuddet hvilket barnetall som legges til grunn. Forskriften § 12 regulerer rapportering av barn i private barnehager. Bestemmelsens første ledd lyder:

Eier av private barnehager skal hvert år rapportere om antall barn, barnas alder og oppholdstid i barnehagen per 15. desember. Kommunen skal bruke de private barnehagenes rapportering fra året før tilskuddsåret i utregningen av tilskuddet til de private barnehagene.

Bestemmelsens andre og tredje ledd slår fast at private barnehager også skal rapportere barnetallet dersom kommunen har egne rapporteringspunkter eller dersom det skjer «store aktivitetsendringer» i barnehagen.

Rapporteringen 15. desember danner grunnlaget for tilskuddet til private barnehager gjennom året eller fram til det eventuelt skjer «store aktivitetsendringer» i barnehagen eller til eventuelle egne rapporteringstidspunkt i kommunen. Terskelen for å komme inn under «store aktivitetsendringer» er høy og det er valgfritt for kommunen å ha egne rapporteringstidspunkter. Barnetallet som rapporteres 15. desember kan derfor være avgjørende for tilskuddet gjennom hele året eller store deler av året. Vi har tolket forskriften § 12 slik at den åpner for en viss fleksibilitet med tanke på hvilke barn som kan rapporteres.

Alstahaug tingrett avsa 28. januar 2019 dom i en sak om krav om erstatning som følge av feilaktig beregning av kommunalt tilskudd til privat barnehage. Retten legger til grunn at den tidligere forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager § 7 har samme innhold som forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 12, når det gjelder rapporteringen av barn 15. desember. Retten skriver bl.a. følgende:

Retten legger etter dette til grunn at det er de barn som har tiltrådt sin plass, enten ved at den er tatt i bruk eller ved at foreldrebetaling er iverksatt, den 15. desember hvert år som skal medtas i barnehagenes årsrapport.

Dommen åpner bare for at det er barn som rent faktisk går i barnehagen 15. desember, ved at plassen er tatt i bruk eller foreldrebetaling er betalt, som skal rapporteres.

4. Behov for en dato senere enn 15. desember

Dommen fra Alstahaug tingrett er ikke i samsvar med det vi i tolkningsuttalelser har skrevet om rapportering av barn, og vi mener dette er uheldig.

Formålet med rapporteringen er at den skal danne grunnlaget for tildelingen av tilskudd til den private barnehagen gjennom tilskuddsåret. Derfor bør barnetallet som rapporteres i størst mulig grad representere aktiviteten i barnehagen gjennom året.

Det kan være ulike grunner til at barn starter opp ved begynnelsen av et nytt år, heller enn mot slutten av året. Mange foreldre med barn som får plass i barnehage sent på året, kan ønske å utsette oppstarten til nyåret for å unngå å få en tilvenningsperiode rett før juleferien. Dette er en periode det kan være mye aktiviteter og mindre ro i mange barnehager.

Det er ikke hensiktsmessig å oppfordre til oppstart på et tidspunkt som kan være upraktisk for barn og foreldre. Det er heller ikke hensiktsmessig at foreldre skal være forpliktet til å betale for en plass de ikke skal ta i bruk med en gang. Samtidig mener vi det er rimelig at private barnehager som tar opp mange barn på nyåret får tilskudd for disse. Dette viser at det er behov for at BASIL-rapporteringen fanger opp barn som begynner på nyåret.

I dag er det en sikkerhetsventil i forskriften § 12 tredje ledd ved at det rapporteres ved «store aktivitetsendringer». Men ettersom terskelen for hva som regnes som «store aktivitetsendringer» er høy, vil det i mange tilfeller ikke være tilstrekkelig mange barn som begynner på nyåret til at barnehagen kommer over denne terskelen. Som tidligere nevnt mottok Utdanningsdirektoratet uvanlig mange henvendelser med spørsmål om rapportering av barn i forbindelse med BASIL-rapporteringen 2018. Dette var før dommen fra Alstahaug tingrett. Det er derfor behov for en rapportering som fanger opp at barn begynner i barnehagen på nyåret, men som allikevel er entydig.

Har du kommentarer til dette?

Kommentar

PBL mener det er et behov for klargjøring av reglene for rapportering av barn. Dommen fra Alstahaug tingrett går på tvers av mange kommuners praksis, og står i strid med tolkningsuttalelsene som er gitt de senere år avudir. PBL oppfatter at høringsforslaget er mer i samsvar med den praksisen som mange kommuner har ført. Klargjøring av regelverket vil gi en enhetlig praksis og bidra til økonomisk likebehandling mellom private barnehager.

Den foreslåtte oppstartsdatoen satt til 15.01, vil i mange tilfeller være mer praktisk for foresatte og barna, som av ulike velferdsgrunner ikke ønsker å ta i bruk plassen rundt desember måned. Den vil også gjøre rapporteringssystemet mer smidig. Private barnehager får et handlingsrom når det gjelder innkreving av foreldrebetalingen uten å risikere at retten til tilskudd faller bort.

5. Forslag om 15. januar

Det er viktig med en absolutt frist for når barn må ha avtalt oppstart i en privat barnehage av hensyn til årsrapporteringen i BASIL. De aller fleste vil nok avtale oppstart og begynne å betale foreldrebetaling allerede fra første virkedag i januar. Frist 15. januar vil gi to ekstra uker, som bør fange opp alle barn som begynner i barnehagen rundt årskiftet. Vi mener 15. januar er en dato som tar hensyn til behovet for fleksibel oppstart og kommunenes behov for et klart skjæringstidspunkt.

Utdanningsdirektoratet foreslår 15. januar som frist for når barn må ha avtalt oppstart i en privat barnehage for å kunne rapporteres i årsrapporteringen i BASIL.

Støtter du forslaget vårt?

✓ **Ja**

Ingen kommentar fra instansen

6. Hva innebærer rapportering av avtalt oppstart

For at et barn med oppstart i barnehagen etter 15. desember skal kunne rapporteres er det en forutsetning at foreldrene har avtalt oppstart senest 15. januar. Dette vil være en absolutt frist. Det er videre et krav at det avtales foreldrebetaling fra (senest) 15. januar. De fleste vil nok betale foreldrebetaling allerede fra 1. januar. Det er ikke krav om at foreldrene har avtalt å betale foreldrebetaling der de har fått innvilget fritak for foreldrebetaling etter barnehageloven § 15 med tilhørende forskrift, egne kommunale ordninger eller lignende.

Videre stilles det vilkår om at avtalen om barnehagestart er inngått før 15. desember. Dette hindrer at rapporteringen må endres etter at barnehagen har levert og dermed at hele prosessen med årsrapporteringen kompliseres eller forsinkes.

Dersom barnet går i en barnehage per 15. desember, men skal begynne i ny barnehage kort tid etter dette er det kun en av barnehagene som kan rapportere barnet, da et barn ikke skal rapporteres to ganger. Vi har tolket dagens § 12 i forskriften slik at det i disse tilfellene er barnehagen der barnet faktisk går per 15. desember som skal rapportere barnet. Vi foreslår å endre dette, slik at det er barnehagen der barnet har avtalt oppstart innen 15. januar som skal rapportere barnet. Dette vil samsvare best med begrunnelsen for regelendringen, som er å gi et riktigere bilde av aktiviteten gjennom året i barnehager. Det vil være tilfeldig om barn slutter eller begynner i den enkelte barnehagen rundt nyttår, så vi vurderer at effekten for den enkelte barnehage av den ene eller andre løsningen vil være begrenset.

For å sikre at rapporteringen ikke endrer aldersfordelingen i tilskuddsberegningen, må alle barn rapporteres med den alderen de har per 15. desember.

Støtter du forslaget vårt?

✓ **Ja**

Ingen kommentar fra instansen

7. Kommunale barnehager

I høringen her foreslår vi endringer i rapporteringen av barn i private barnehager. Denne rapporteringen reguleres av forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 12.

Kommunens beregning av driftstilskudd er regulert i forskriften § 3, der det bl.a. står hvordan kommunen skal bruke de kommunale barnehagenes årsmelding i denne beregningen. Kommunens tellinger i egne barnehager brukes for å lage en snittberegning gjennom året for å få riktig tilskuddssats, og har derfor et annet formål enn rapporteringene i private barnehager.

Forskriften § 3 åpner for at kommunen kan ha tellinger i egne barnehager i løpet av året. Dersom kommunen ønsker det, kan den ha telling allerede i januar. Dette gjelder uavhengig av hvordan årsrapporteringen i BASIL reguleres for kommunale barnehager. Det er derfor ikke nødvendig med en endring av årsrapporteringen i BASIL for at kommuner kan telle barn som begynner på nyåret.

Det er kun kommunens *bruk* av årsmeldingen som er regulert i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager og ikke selve *plikten* til å rapportere eller hvordan rapporteringen skal foregå. Derfor kan ikke kommunenes årsmelding reguleres i forskriften. Utdanningsdirektoratet vil se nærmere på mulighetene for at kommunens årsmelding kan reguleres på samme måte som for private barnehager. Dette er ikke avklart på tidspunktet endringen i forskriften § 12 sendes på høring, men på grunn av muligheten for egne tellinger kan kommunene uansett fange opp barn som begynner i kommunale barnehager på nyåret.

Har du kommentarer til dette?

Ikke svart

8. Økonomiske og administrative konsekvenser

Utdanningsdirektoratet vurderer at forslaget vil gjøre det klarere hvilke barn som skal rapporteres i årsmeldingen, noe som innebærer en liten forenkling av rapporteringen. Vi forventer at dette vil føre til færre klager og mindre administrasjon knyttet til rapporteringen.

Private barnehager vil få tilskudd for barn som tas med årsmeldingen fram til ny rapportering. Hvor mange barn som rapporteres kan derfor ha økonomisk betydning både for den enkelte barnehage og for kommunen som betaler ut tilskuddet. Om endringen vil innebære at flere eller færre barn enn i dag tas med i årsmeldingen er

usikkert. Det er imidlertid ikke grunn til å tro at forslaget i stor grad vil endre hvor mange barn som rapporteres for den enkelte barnehage.

Tidligere tolkninger fra direktoratet har åpnet for en viss fleksibilitet i opptaket. Derfor vil forslaget neppe føre til stor endring av det som tidligere har vært praktisert ved rapporteringen. Vi forventer at forslaget ikke vil innebære vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

Har du kommentarer til dette?

Ikke svart

9. Forslag til forskriftstekst og merknader

Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 12 første ledd foreslås å lyde slik (endringer i kursiv):

Eier av private barnehager skal hvert år rapportere om antall barn, barnas alder og oppholdstid i barnehagen per 15. desember. *Rapporteringen omfatter også barn som har avtale om oppstart i barnehagen senest 15. januar i påfølgende år, hvis avtalen er inngått før rapporteringen 15. desember. Barnehagen skal rapportere barnas alder per 15. desember.* Kommunen skal bruke de private barnehagenes rapportering fra året før tilskuddsåret i utregningen av tilskuddet til de private barnehagene

Merknader

Med avtale menes at det er avtalt betaling av foreldrebetaling og oppstart senest 15. januar i tilskuddsåret. Det er ikke krav om at foreldrene har avtalt å betale foreldrebetaling der de har fått innvilget fritak for foreldrebetaling etter barnehageloven § 15 med tilhørende forskrift, egne kommunale ordninger eller lignende.

Er det avtalt foreldrebetaling og oppstart i ny barnehage senest 15. januar for et barn som allerede går i en barnehage og skal bytte barnehage, er det barnehagen der barnet

Har du kommentarer til dette?

Kommentar

Støtter forslaget.

Med hilsen

Bente Barton Dahlberg
divisjonsdirektør

Einar Simonsen Plahter
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Fotnoter

1. Oppdragsbrev 2019-024

Om Utdanningsdirektoratet

Kontaktinformasjon

Tlf: 23 30 12 00

post@udir.no

Bruk av informasjonskapsler